

Broj: 02- 590 -3 125

Datum: 08. 12. 2025. g.

Na osnovu članka 1. stavak 2. Zakona o prijenosu, regulatoru i operatoru sustava električne energije u BiH ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine", br. 07/02, 13/03, 76/09 i 1/11); člana 2. stavak 1, članka 7. točka 7. i članka 33. stavak 1. točka j) Zakona o utemeljenju Neovisnog operatora sustava za prijenosni sustav u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", broj 35/04); članka 38. Zakona o električnoj energiji Republike Srpske ("Službeni glasnik Republike Srpske", broj 68/20); članaka 34. i 35. Zakona o električnoj energiji Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine FBiH", broj 60/23); članka 19. Zakona o električnoj energiji ("Službeni glasnik Brčko distrikta BiH", broj 27/21); članaka 8, 12, 13, 17, 19, 20.-26. Tržišnih pravila; točke 3.7 Uvjeta za korištenje licence za aktivnosti Neovisnog operatora sustava broj: 05-28-12-17-20/19, kao i Pravila o pristupu treće strane na prijenosni sustav broj: 04-28-359/06 od 07.12.2006. godine, vezano za akt Državne regulatorne komisije za električnu energiju broj: 04-28-7-343-7/21 od 07.03.2022. godine, a u skladu s Odlukom o privremenom modelu kojim se omogućuje nediskriminatoran i slobodan pristup jedinstvenom tržištu električne energije u BiH elektrana priključenih na distributivnu mrežu broj: 01-478-3/22 od 29.04.2022. godine, generalni direktor donosi

ODLUKU

o izmjenama i dopunama Instrukcije za implementaciju privremenog modela pristupa "Virtualne elektrane" tržištu električne energije u BiH

Članak 1.

1. Ovom odlukom mijenja se i dopunjuje Instrukcija za implementaciju privremenog modela pristupa "Virtualne elektrane" tržištu električne energije u BiH, prvotno usvojena Odluka o privremenom modelu kojim se omogućuje nediskriminatoran i slobodan pristup jedinstvenom tržištu električne energije u BiH elektrana priključenim na distributivnu mrežu broj: 01-478-3/22 od 29.04.2022. godine, a potom utvrđena Odlukom o izmjeni instrukcije za implementaciju privremenog modela pristupa "Virtualne elektrane" tržištu električne energije u BiH broj: 10-1165-1/22 od 17.10.2022. godine, Odlukom o izmjeni instrukcije za implementaciju privremenog modela pristupa "Virtualne elektrane" tržištu električne energije u BiH broj: 01-1165-3/22 od 28.12.2022. godine i Odlukom o izmjeni instrukcije za implementaciju privremenog modela pristupa "Virtualne elektrane" tržištu električne energije u BiH broj: 01-1873-1/22 od 30.11.2023. godine.
2. Ovom odlukom utvrđuje se izmijenjena i dopunjena Instrukcija za implementaciju privremenog modela pristupa "Virtualne elektrane" tržištu električne energije u BiH (u daljem tekstu: Instrukcija) kojom se definiraju obveze i redoslijed postupanja

sudionika na tržištu s ciljem implementacije modela iz članka 1. stavak 1. Odluke o privremenom modelu kojim se omogućuje nediskriminatoran i slobodan pristup jedinstvenom tržištu električne energije u BiH elektranama priključenim na distribucijsku mrežu broj: 01-478-3/22 od 29.04.2022. godine.

3. Instrukcija je sastavni dio ove odluke.
4. Instrukcija se primjenjuje od 01.01.2026. godine.

Članak 2.

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja.

Prilog:
- Instrukcija

Generalni direktor
dr Nemanja Pandurević

The stamp is circular with a blue border. The text inside the stamp includes "ENERGY REGULATORY COMMISSION OF BOSNIA AND HERZEGOVINA" in English and "KOMISIJA ZA REGULISANJE ENERGIJSKOG SISTEMA U BOSNI I HERCEGOVINI" in Cyrillic. In the center, it says "ERO BiH" and "НОС РИИ НОС БИХ". There is a small number "2" at the bottom of the stamp. A handwritten signature in blue ink is written over the stamp.

INSTRUKCIJA ZA IMPLEMENTACIJU PRIVREMENOG MODELA PRISTUPA „VIRTUALNE ELEKTRANE“ TRŽIŠTU ELEKTRIČNE ENERGIJE U BIH

- 1) Balansno odgovorna strana (u daljnjem tekstu: BOS) dostavlja NOSBiH-u zahtjev za dodjelu kodova EIC Z i W za „Virtualnu elektranu“ koja će se nalaziti u sastavu njegove balansne grupe (u daljnjem tekstu: BG).

Uz zahtjev, BOS dostavlja:

1. instaliranu snagu „Virtualne elektrane“ po tipovima elektrana
2. instaliranu snagu „Virtualne elektrane“ po operatorima distribucijskog sustava (u daljnjem tekstu: ODS)
- 2) BOS dostavlja ODS-u popis elektrana iz tog distribucijskog područja, koje se nalaze u sastavu njegove „Virtualne elektrane“ do 20. dana u tekućem mjesecu, za naredni mjesec.

Svaka elektrana mora ispunjavati tehničke uvjete za prikupljanje potrebnih podataka o injektiranju/preuzimanju električne energije u 15-minutnim intervalima.

- 3) ODS vodi i ažurira svoj registar „Virtualnih elektrana“ po BOS-ovima, u skladu sa svojim internim pravilima.
- 4) NOSBiH vodi Registar BOS-ova koji u svom sastavu imaju „Virtualnu elektranu“ i objavljuje ga na svojoj web stranici.
- 5) ODS dostavlja NOSBiH-u podatke o instaliranim snagama po tipovima elektrana, za svaki BOS koji u sastavu svoje „Virtualne elektrane“ ima elektrane koje su priključene na njegovom distribucijskom području, najkasnije do 25. dana u tekućem mjesecu, za naredni mjesec.
- 6) NOSBiH će podatke o ukupnoj snazi „Virtualne elektrane“ koje mu dostave ODS-ovi smatrati relevantnim za prijavu dnevnih rasporeda, izračun iznosa instrumenta financijskog osiguranja i druge potrebe. Maksimalna snaga za prijavu dnevnog rasporeda za „Virtualnu elektranu“ je iznos koji je rezultat zaokruživanja ukupne snage „Virtualne elektrane“ na najbliži manji cijeli broj .

- 7) U cilju identifikacije podataka o injektiranoj/preuzetoj električnoj energiji „Virtualne elektrane“ BOS-a u pojedinačnim ODS-ovima, NOSBiH će BOS-u dodijeliti kod 36Z za svaki ODS bez obzira na kom distribucijskom području se nalaze elektrane koje su u sastavu njegove „Virtualne elektrane“. Navedene kodove će NOSBiH dostavljati ODS-ovima.
- 8) Nakon što dobije kodove iz točaka 1) i 7) ove Instrukcije, BOS je dužan pokrenuti pregovore o ažuriranju važećeg ugovora o balansnoj odgovornosti te osigurati da BOS dostavi NOSBiH-u potrebne podatke i ažurirane točke primopredaje električne energije.
- 9) Promjena sastava „Virtualne elektrane“ vrši se na mjesečnoj razini, u skladu s internim pravilima svakog ODS-a.
- 10) Za BOS koji u svom sastavu ima „Virtualnu elektranu“ čija je instalirana snaga veća od 30% ukupne instalirane snage portfolija BOS-a na prijenosnoj mreži, iznos instrumenta financijskog osiguranja za debalans balansne grupe bankovne garancije ili depozita) određuje se uzimajući u obzir financijsku vrijednost prosječne petnaestodnevne proizvodnje (ekvivalentna zbirnoj /agregiranoj/ instaliranoj snazi „Virtualne elektrane“) električne energije BOS-a koja se računa po prosječnoj cijeni debalansa za manjak električne energije u godini koja prethodi godini za koju se izdaje instrument financijskog osiguranja, uvećanoj za pripadajući iznos poreza na dodanu vrijednost.

Po zahtjevu NOSBiH-a, BOS je dužan dostaviti sve podatke i dokumente potrebne za utvrđivanje tržišnog i financijskog rizika te boniteta BOS-a, u skladu s pravilima struke. NOSBiH će nakon analize dostavljenih dokumenata, a na osnovu preporuke stručnih službi, donijeti odluku o dodatnim instrumentima osiguranja ugovornog odnosa - u skladu s utvrđenim financijskim rizikom i analiziranim bonitetom BOS-a

Pri određivanju iznosa i vrste instrumenta osiguranja uzimat će se u obzir korektnost ponašanja BOS-a na balansnom tržištu električne energije, tržišni rizik, zaduženost, pojavljuje li se BOS prvi put na tržištu, kao i drugi potrebni parametri.

Visina iznosa instrumenta financijskog osiguranja nije ograničena.

Iznos instrumenta financijskog osiguranja za debalans balansne grupe (bankovne garancije ili depozita) može biti korigiran kvartalno u skladu s prosječnom cijenom debalansa ostvarenom u tom kvartalu, odnosno kvartalima i prosječnom cijenom debalansa u prethodnoj godini, uzimajući prosječnu cijenu te dvije vrijednosti.

U slučaju promjene proizvodnje ili potrošnje unutar balansne grupe, NOSBiH može utvrditi novi iznos instrumenta financijskog osiguranja.

U svakom trenutku važenja Ugovora o balansnoj odgovornosti NOSBiH može utvrditi i zahtijevati dodatne instrumente osiguranja, a posebno u slučajevima kada mjesečna faktura prelazi 60% iznosa iz instrumenta financijskog osiguranja plaćanja. NOSBiH će pismeno obavijestiti BOS i eventualno utvrditi nove instrumente osiguranja koji će pokrivati navedeno plaćanje.

BOS može podnijeti zahtjev za smanjenje iznosa ili izmjenu vrste instrumenta osiguranja:

- u slučaju značajnijeg smanjenja proizvodnje i potrošnje balansne grupe
- u slučaju smanjenja rizika poslovanja vezanog za BOS
- u slučaju uvećanja boniteta BOS-a
- u slučaju da fakture za debalans za tri (3) prethodna mjeseca pojedinačno ne prelaze 30% od iznosa finansijskih sredstava osiguranja.

Ukoliko BOS dostavi bankovnu garanciju koju je izdala banka registrirana izvan Bosne i Hercegovine, potrebno je dostaviti konfirmirajuću bankovnu garanciju banke koja je registrirana u Bosni i Hercegovini.

Ukoliko NOSBiH aktivira instrument finansijskog osiguranja, BOS je novu bankovnu garanciju ili depozit dužan dostaviti, odnosno uplatiti, u roku od sedam (7) dana nakon aktivacije, ukoliko je garancija, odnosno depozit, iskorišten u punom iznosu.

Ukoliko je instrument finansijskog osiguranja iskorišten samo djelomično, banka treba izvršiti povrat originalne garancije s naznakom iznosa protesta, odnosno, BOS je dužan uplatiti iskorišteni iznos depozita u roku od sedam (7) dana nakon aktivacije.

- 11) BOS u svom dnevnom rasporedu prijavljuje plan proizvodnje „Virtualne elektrane“ kao zbirni (agregirani) plan proizvodnje svih elektrana priključenih na distribucijsku mrežu koje pripadaju njegovoj BG. Plan proizvodnje prijavljuje se prema tehničkim mogućnostima i raspoloživim resursima elektrana u sastavu „Virtualne elektrane“, u skladu s dokumentom „Upute za dostavljanje dnevnih rasporeda“ koji je objavljen na web stranici NOSBiH-a. BOS je odgovoran za podatke dostavljene u dnevnom rasporedu.

BOS-u koji više od 3 puta u toku mjeseca prijavi plan proizvodnje, koji nije u skladu s tehničkim mogućnostima i raspoloživim resursima elektrana u sastavu „Virtualne elektrane“, bit će privremeno suspendirano pravo prijave dnevnih rasporeda za naredni mjesec počevši od datuma uočavanja kršenja pravila prijave dnevnih rasporeda. BOS će o kršenju pravila prijave plana proizvodnje i o suspenziji biti blagovremeno obaviješten.

Nakon 3 privremene suspenzije s tržišta električne energije, BOS će biti trajno suspendiran s tržišta električne energije.

- 12) Obračun debalansa BOS-a vrši se u skladu s važećim procedurama, pri čemu BOS-ovu agregiranu ostvarenu proizvodnju „Virtualne elektrane“ na 15-minutnoj razini NOSBiH-u dostavlja nadležni ODS. Ukoliko ODS, do 6. dana u tekućem mjesecu ne dostavi potrebne podatke za prethodni mjesec, neophodne za obračun debalansa BOS-a, NOSBiH će za taj BOS debalans obračunati prema podacima kojima raspolaže.
- 13) Za nekorektno ponašanje na tržištu električne energije BOS-a koji u svom sastavu ima „Virtualnu elektranu“, čija je instalirana snaga veća od 30% ukupne instalirane snage portfolija BOS-a na prijenosnoj mreži, primjenjivat će se penalitet.

Iznos penala obračunavat će se po sljedećoj formuli:

$$\text{Penal} = \text{Fin.deb.} * (K-1)$$

pri čemu su:

Fin.deb = financijski iznos za negativni debalans (manjak energije)

K = penalni koeficijent za nekorektno ponašanje na tržištu el.en. koji se određuje na sljedeći način:

$$\text{ako je } \frac{\text{Ostv. proiz.}}{\text{Plan. proiz.}} \geq 0,8 ; K = 1$$

$$\text{ako je } 0,8 > \frac{\text{Ostv. proiz.}}{\text{Plan. proiz.}} \geq 0,75 ; K = 1,2$$

$$\text{ako je } 0,75 > \frac{\text{Ostv. proiz.}}{\text{Plan. proiz.}} \geq 0,7 ; K = 1,5$$

$$\text{ako je } 0,7 > \frac{\text{Ostv. proiz.}}{\text{Plan. proiz.}} \geq 0,6 ; K = 2$$

$$\text{ako je } \frac{\text{Ostv. proiz.}}{\text{Plan. proiz.}} < 0,6 ; K = 2,5$$

pri čemu je:

Ostv.proiz. = ukupna ostvarena proizvodnja „Virtualne elektrane“, na mjesečnoj razini

Plan.proiz. = ukupna planirana proizvodnja „Virtualne elektrane“, na mjesečnoj razini.

- 14) Ukoliko BOS, zbog nekorektnog ponašanja na tržištu električne energije, u jednoj kalendarskoj godini 3 puta ostvari koeficijent $K=2$, može biti privremeno isključen s tržišta električne energije.
- 15) NOSBiH može određeni BOS isključiti s tržišta električne energije na određeno vrijeme, ukoliko taj BOS, zbog nekorektnog ponašanja na tržištu električne energije, u jednoj kalendarskoj godini 2 puta ostvari koeficijent $K=2,5$. O tome će obavijestiti nadležnog regulatora.